
Samlad riskbild inkl Intern kontrollplan - Uppföljning av åtgärder/kontrollaktiviteter

Valnämnden

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av gemensamma begrepp	4
2	Inledning	5
3	Sammanfattning av uppföljningen	7
4	Samlad riskbild med åtgärder	8
4.1	Riskområde: Lokaler	8
4.1.1	Att vallokaler saknas.....	8
4.1.2	Att röstningslokaler saknas.....	8
4.1.3	Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas	9
4.1.4	Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon	10
4.2	Riskområde: Personal.....	11
4.2.1	Valkansliet	11
4.2.2	Kompetensförsörjning av valkansliet	12
4.2.3	Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.....	13
4.2.4	Kompetensförsörjning av timanställda.....	14
4.2.5	Arbetstidsreglerna	14
4.2.6	Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal	16
4.3	Riskområde: Material och lager	17
4.3.1	Valmaterialet förstörs.....	17
4.3.2	Att material förstörs i hanteringen.....	17
4.4	Riskområde: Informationspåverkan	18
4.4.1	Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda.....	18
5	Samlad riskbild - Intern kontrollplan	21
5.1	Riskområde: Lokaler	21
5.1.1	Att vallokaler saknas.....	21
5.1.2	Att röstningslokaler saknas.....	21
5.1.3	Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas	22
5.1.4	Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon	22
5.2	Riskområde: Personal.....	23
5.2.1	Valkansliet	23
5.2.2	Kompetensförsörjning av valkansliet	23
5.2.3	Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.....	24
5.2.4	Kompetensförsörjning av timanställda.....	24

5.2.5	Arbetstidsreglerna	25
5.2.6	Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal	26
5.3	Riskområde: Material och lager	26
5.3.1	Valmaterialet förstörs.....	26
5.3.2	Att material förstörs i hanteringen.....	27
5.4	Riskområde: Informationspåverkan	27
5.4.1	Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda.....	27

1 Beskrivning av gemensamma begrepp

Riskområden

"Tillsammans med identifieringen av verksamhetens mål/uppdrag/skyldigheter utgör riskområdena ramen för riskhanteringen."

Hantera/Acceptera risk

Åtgärder och kontrollaktiviteter kan enbart skapas till identifierade risker med vald status: HANTERA.

Risker med vald status: ACCEPTERA kan även väljas Till Samlad riskbild

Till Samlad riskbild

"Det är varken lämpligt eller önskvärt att lyfta samtliga identifierade risker inom respektive riskområden till nämnd/bolagsstyrelse. En värdering och prioritering behöver göras och ställas samman till en samlad riskbild. Syftet med den samlade riskbilden är att ge en bild över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett nämnd/bolagsstyrelseperspektiv.

Bedömningen av vad som är mest väsentligt måste alltid göras med utgångspunkt i uppdrag, skyldigheter och mål för verksamheten."

Intern kontrollplan

"Underlaget till den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden. Ett antal riskområden/processer (nämnd/styrelse väljer själv omfattning) som lyfts i den samlade riskbilden väljs ut för granskning/kontroll för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt.

Syftet är att ta reda på om den interna kontrollen i verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt men även att kunna ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder)."

2 Inledning

Valnämndens uppdrag

Valnämnden är lokal valmyndighet med uppdrag att genomföra allmänna val inom kommunen och en av de viktigaste institutionerna för att säkra fria, och hemliga demokratiska val.

Ansvaret innebär att nämnden ger förslag till revidering av valdistrikt, utser och utbildar röstmottagare samt ser till att det finns vallokaler i staden. Nämnden har också hela ansvaret för förtidsröstningen inom kommunen och för den preliminära räkningen av rösterna, dels på valkvällen, dels på onsdagen i veckan efter valdagen. Valnämnden har även en skyldighet att kunna genomföra ett extra val inom tre månader vilket innebär att man behöver ha en kontinuerlig beredskap.

Den 9 juni 2024 var det val till Europaparlamentet och nämndens operativa verksamhet har under första halvåret fokuserat på att planera, förbereda och genomföra valet utifrån de förbättringsområden som identifierades i samband med utvärderingen av valet 2022.

Valsäkerhet

Säkerhetsfrågorna i samband med val har fått ett ökat fokus i de senaste valen. Varje myndighet som ingår i valadministrationen har eget ansvar för att valen sker på ett säkert sätt.

Valsäkerhet är ett samlingsbegrepp för valadministrationens systematiska arbete med att skydda de uppgifter som ska utföras enligt vallagen och andra valrelaterade författningar. Det handlar om säkerhet- och verksamhetsskydd – men även om skydd mot olyckor, informationssäkerhet, krisberedskap och kontinuitetshantering.

Säkerheten i val står ständigt i fokus och är en fråga som valnämndens kansli arbetar kontinuerligt med. Valnämndens kansli har under perioden genomfört en verksamhetsskyddsanalys för att planera och vidta nödvändiga åtgärder för att skydda och säkra valets olika processer. Kansliet har dessutom genomfört en scenarioövning med olika kompetenser från stadsledningskontoret för att ytterligare stärka kansliets beredskap och förmåga i händelse av kris.

Den samlade riskbilden

Valnämndens kansli har identifierat särskilda riskområden som utgör den samlade riskbilden. Dessa redovisas i rapporten. Endast de riskerna som behöver hanteras och följas upp av nämnden har tagits med. För att minska de angivna riskerna arbetar valnämndens kansli kontinuerligt och strategiskt med samverkan med andra förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att val är en angelägenhet för hela Staden och att valnämnden behöver stöd från andra förvaltningar och bolag för att genomföra val.

" Ett val gör man inte ensam, det gör man tillsammans" - Anna Nykvist, Valmyndigheten.

Riskbedömning

Det är i många fall svårt att göra en bedömning av riskerna då sårbarheten ökar ju närmare ett val vi kommer. I bedömningen har kansliet tagit i beaktande vilken påverkan risken har för valnämndens uppdrag, det vill säga att genomföra val. Den yttersta risken, att valet ej kan genomföras, har fått styra i riskbedömningen varför riskerna landar högt i många fall.

Uppföljning

Den samlade riskbilden följs upp i enlighet med förvaltningens interna kontrollplan och redovisas för nämnden senast vid sammanträdet i september samt i samband med årsrapporten.

3 Sammanfattning av uppföljningen

Säkerhetsfrågorna i samband med val har fått ett ökat fokus i de senaste valen. Varje myndighet som ingår i valadministrationen har eget ansvar för att valen sker på ett säkert sätt. Valnämndens kansli genomför inför varje val en verksamhetsskyddsanalys för att se över säkerheten i valets samtliga processer.

Valnämndens kansli har identifierat fyra riskområden som tagits med i den samlade riskbilden och som bedöms behöver hanteras och följas upp av valnämnden. De riskområden som har identifierats är lokaler, personal, material och lager samt informationspåverkan. För att minska de angivna riskerna arbetar valnämndens kansli kontinuerligt och strategiskt i samverkan med andra förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad.

Det är svårt att göra en bedömning av riskerna då sårbarheten ökar ju närmare ett val vi kommer. I bedömningen har vi tagit i beaktande vilken påverkan risken har för valnämndens uppdrag, det vill säga att genomföra val. Den yttersta risken, att valet ej kan genomföras, har fått styra i riskbedömningen varför riskerna landar högt i många fall.

Till varje riskområde finns risker identifierade. Inom riskområdet *lokaler* handlar det om avsaknad eller brist på val- och röstningslokaler och lagerlokal. Inom riskområdet *personal* handlar det om rekrytering av valkansliets personal, arvoderad personal på valdagen samt timanställd personal under förtidsröstningsperioden och timanställd personal till lagret. Därtill personalens arbetsmiljö. *Material och lager* handlar om risker kopplade till hanteringen av valmaterialet medan *informationspåverkan* handlar om risken att främmande makt genom vilseledning, desinformation eller liknande försöker påverka beteendet hos väljare och därmed påverka valet eller undergräva förtroendet för valet.

Valkansliet har lagt in åtgärder för att arbeta med riskerna i sin verksamhetsplan under 2024. Uppföljning av riskerna ska ske senast vid nämndens möte i september och i samband med nämndens årsrapport.

4 Samlad riskbild med åtgärder

4.1 Riskområde: Lokaler

4.1.1 Att vallokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vi inte finner tillräckligt med lokaler som är lämpliga som vallokaler i fråga om lokalisering och tillgänglighet samt som i övrigt lever upp till vallagens krav.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får placera fler valdistrikt i samma byggnad varpå trängsel och köer kan uppstå samt sämre arbetsmiljö för röstmottagarna. Väljarna får längre avstånd till vallokalen. I förlängningen risk att väljare avstår att rösta på grund av köbildning eller långa avstånd, och svårigheter att ta sig till vallokalen.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverkan med förvaltningar och bolag Slutdatum 2024-12-31	Valkansliet samverkar med förvaltningar och bolag för att få tillgång till vallokaler .	2024-08-26 Samverkan med förvaltningar och bolag pågår kontinuerligt både inför och efter ett genomfört val och är del i kansliets strategiska arbete vad gäller att säkerställa lokaler. Kansliet genomför under hösten 2024 uppföljningsmöte efter valet med kontaktpersoner från de förvaltningar som tillhandahåller flera vallokaler.
 Avslutad Säkerställ fortsatt uppdrag till alla nämnder och styrelser från KF Slutdatum 2024-12-31	KF har i sin budget givit alla nämnder och styrelser i uppdrag att tillgängliggöra vallokaler för valnämnden. Uppdraget är centralt för valnämndens verksamhet att genomföra allmänna val.	2024-02-02 Uppdraget finns med i KFs budget för 2024.

4.1.2 Att röstningslokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Förtidsröstningens nav är bibliotek och kulturhus. I och med vallagens krav på en röstningslokals utformning och valsedelsystemet samt den yta som behövs för att genomföra valet på ett tryggt och säkert sätt, är risken att det inte finns tillräckligt med utrymme eller lokaler att vara i.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får färre platser inom de kommunala verksamheterna där vi kan bedriva förtidsröstning. Att vi behöver hitta kommersiella eller tillfälliga lokaler som är dyra att förhyra. Att tillgängligheten i förtidsröstningen minskar för väljarna. Att väljare avstår från att rösta.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	Samverkan med kulturförvaltningen avseende röstningslokaler	2024-08-26
Samverkan med Kulturförvaltningen		Uppföljning och utvärdering av samverkan mellan Kulturförvaltningen och valkansliet har genomförts och redovisas i utvärderingen av valet 2024. Samverkan inför valet 2026 startar under hösten 2024.
Slutdatum 2024-12-31		

4.1.3 Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas

 Hantera

Riskbeskrivning

Valnämndens verksamhet har inför valen 2018 och 2022 utökats med många valdistrikt. Utökningen innebär behov av mer material för att kunna genomföra valet. Risken är att lagerlokalen inte räcker till för valnämndens verksamhet. En annan risk skulle kunna vara att uthyraren behöver lokalen för annat ändamål och att vi därför behöver omlokaliseras. Att arbetsmiljön i lokalen är för dålig för att lokalen ska kunna användas eller att lokalen blir obrukbar till följd av fukt eller översvämning. Därtill finns en risk att arbeten/projekt i lagrets närhet påverkar tillgängligheten till lagret, vilket skulle kunna leda till att vi behöver omlokalisera. Även en mer omfattande renovering av lagerlokalerna skulle kunna ge upphov till omlokalisering av hela eller delar av lagret.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får ett behov av en ny lokal. Risken ökar beroende på när behovet av ny lokal uppstår. Lagret har en hög säkerhetsklassning och kostnaderna för att hyra en annan lokal och att säkerställa säkerhetsnivån i lokalen skulle innebära betydligt högre än de kostnader vi har idag.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverkan med nuvarande hyresvärd Slutdatum 2024-12-31	Samverka med nuvarande hyresvärd om att förhyra ytterligare lokalyta inför valet 2026	2024-09-06 Samverkan med hyresvärderna för att påtala vårt behov av ytterligare yta i lokalen sker löpande och möjligheten att förhyra ytterligare yta 2026 ser positiv ut.
 Avslutad Säkerställ att den fysiska arbetsmiljön i lokalen är godkänd Slutdatum 2023-12-22	Genomför arbetsmiljöinspektion i lokalen.	
 Pågående Säkerställ att det finns en utpekad evakueringslokal i händelse av kris Slutdatum 2024-11-30	Vid behov av evakuering behövs en utpekad lokal. Samverkan pågår med stadsfastighetsförvaltningen.	2024-09-06 Förnyad kontakt tagen med Stadsfastighetsförvaltningen som har frågan på sitt bord. Beräknar att få ett besked under hösten/vintern 2024.

4.1.4 Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppnas på grund av att det saknas material eller att lokalansvarig inte är på plats och öppnar upp för röstmottagare alternativt att röstmottagarna inte hunnit möblera vallokalen i tid eller ställa i ordning valsedlarna.

Konsekvensbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppna i tid.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverka med förvaltningar och bolag för att ta fram en lösning på behovet. Slutdatum 2025-12-31	Samverka med förvaltningar och bolag för att utreda möjligheten att ta fram en ny funktion, Lokalkontakt med ansvar för att säkerställa att vallokalen är möblerad, att materialet finns på plats och att lokalen är öppen för röstmottagarna alternativt att röstmottagarna får tillgång till lokalen dagen innan för iordningställande av lokalen.	2024-08-26 Valkansliet för fortsatt diskussioner med i första hand grundskoleförvaltningen för att få mer stöd kring möblering och iordning- och återställande av vallokalerna. I dagsläget är det dock svårt att komma framåt i frågan då grundskoleförvaltningen uppger att de inte har resurser för att stötta valkansliet med detta. Grundskoleförvaltningen har arbetat aktivt med evenemangsfrågorna och samarbetet mellan valkansliet och grundskoleförvaltningen har fungerat mycket bra. Tillsammans har vi tagit fram ett dokument med tidplan, arbetsuppgifter och gränsdragningar i vem som gör vad, vilken har utgjort en viktig grund i arbetet. Vi kan se att det har varit färre incidenter vad gäller öppning av lokalerna och larm som utlösts under själva valdagen.
 Avslutad Ta fram en ny funktion, valsedelsansvarig Slutdatum 2024-04-30	Ta fram rutiner för en ny funktion i vallokalen som ansvarar för iordningställande, mottagande och kontroll av valsedlarnas placering.	2024-08-26 I planeringen har frågan hanterats genom att vice ordförande kommer tilldelas ett särskilt ansvar för hanteringen. Vi har även stärkt upp rutinerna och tagit fram en checklista. Utvärdering av ändrade rutiner och ansvarsfördelning sker i samband med utvärderingen av valet 2024.

4.2 Riskområde: Personal

4.2.1 Valkansliet

 Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet är valnämndens ledningskansli och arbetar såväl strategiskt som operativt med att planera, organisera och genomföra valen. Valkansliet består av

fyra tillsvidareanställda personer och utökas under valets förberedelser med personal. Mot bakgrund av kansliets litenhet finns det en inneboende risk och sårbarhet.

Under valperioden ökar arbetsbelastningen markant och risken för arbetsrelaterad ohälsa ökar.

Konsekvensbeskrivning

Om någon av kansliets ordinarie personal av någon anledning inte kan arbeta under förberedelseperioden får det stora konsekvenser. Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	Ta fram rutiner och processbeskrivningar för de olika arbetsuppgifterna.	2024-09-06
Ta fram rutiner		Valkansliet har arbetet aktivt för att säkerställa en god arbetsmiljö under valperioden, även om arbetsbelastningen är hög. Valsamordnare har anställts tidigare för att skapa goda förutsättningar vid planeringen. Kansliet har förlagt utbildningarna av röstmottagare tidigare i perioden, vilket bidragit till en jämnare arbetsbelastning. Medarbetarna har varit schemalagda för att säkerställa att arbetstidsdirektivet följs. Sista 10 dagarna kan det dock konstateras att det blev mycket övertid. Kostnaden för övertidsersättning har dock minskat med 46% mellan valet 2022 och 2024.
Slutdatum 2024-12-31		

4.2.2 Kompetensförsörjning av valkansliet

 Acceptera

Riskbeskrivning

Valkansliet behöver rekrytera flera personer till kansliet inför varje val. Anställningarna löper över en period av ca 10 månader. Efter valets genomförande med visst efterarbete har valkansliet inte arbetsuppgifter för att sysselsätta alla som varit anställda. Detta innebär stor risk att dessa personer har andra arbeten när nästa valperiod startar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Kansliets

sårbarhet och belastningen på tillsvidareanställd personal ökar.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverka med HR Slutdatum 2024-05-31	Samverka med HR för att se hur vi kan arbeta vidare med frågan.	2024-09-06 Samverkan genomfördes med HR på stadsledningskontoret när behov av nyrekrytering uppstått. Tyvärr har de inte kunnat stötta valkansliet med personal eller liknande utan har hänvisat kansliet att rekrytera externt.
 Pågående Attraktiv arbetsgivare Slutdatum 2024-12-31	Arbeta med att vara en attraktiv arbetsgivare för att få personal att vilja arbeta på kansliet och att återkomma val efter val.	

4.2.3 Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.

 Hantera

Riskbeskrivning

Vallagen stipulerar att det ska vara minst 4 röstmottagare i varje valdistrikt varav en är ordförande. För att få vara röstmottagare krävs att man har fått utbildning för uppdraget. Om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt många röstmottagare som är villiga att arbeta på valdagen finns ytterst en risk för valets genomförande. Det finns också en risk vi får många sena avhopp och vakanser som vi inte hinner fylla.

Konsekvensbeskrivning

Vi kan behöva dra ner på raster vilket leder till försämrad arbetsmiljö för röstmottagarna. Yttersta konsekvensen är att vi inte kan genomföra valet pga att det är för få personer som arbetar.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Attraktiv arbetsgivare och meningsfullt uppdrag Slutdatum 2025-12-31	Valkansliet ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och att förmedla meningsfullheten i uppdraget som röstmottagare.	2024-02-02 Detta är ett arbete som pågår kontinuerligt.

4.2.4 Kompetensförsörjning av timanställda

Hantera

Riskbeskrivning

I varje röstningslokal ska det vara minst två röstmottagare närvarande hela tiden. I praktiken innebär det att minst tre personer behöver vara på plats om någon behöver gå ifrån. I och med den nya lagstiftningen som innebär att väljarna ska ta sina valsedlar fritt från insyn, en väljare åt gången, så behövs fler och tätare kontroller av valsedlarna. Bemanningen bör därför inte understiga fyra röstmottagare på något ställe. Valkansliet rekryterade ca 200 personer för arbete i förtidsröstningen under ca 20 dagar. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Många som erbjudits anställning hoppar av innan eller under pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att fylla alla sena vakanser som uppstår. Arbetsbelastningen på kansliet och röstmottagarna ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta röstmottagare innebär risk för valets genomförande vad gäller säkerhet och förtroende. Ytterst kan vi behöva minska antalet röstningslokaler eller dess öppettider för att säkerställa att vi kan genomföra valet tryggt och säkert samt i enlighet med vallagens regler.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Informera om vår verksamhet och att försöka attrahera personal Slutdatum 2024-12-31	Samarbetar med Göteborgs universitet för att informera om och attrahera studenter som kan arbeta i förtidsröstningen.	2024-08-26 Detta arbete pågår kontinuerligt. Valkansliet har ett pågående samarbete med Göteborgs universitet där medarbetare föreläser för studenter om valnämndens verksamhet.
 Pågående Attraktiv arbetsgivare och meningsfullt uppdrag Slutdatum 2025-12-31	Valkansliet ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och att förmedla meningsfullheten i uppdraget som röstmottagare.	2024-02-02 Detta är ett arbete som pågår kontinuerligt.

4.2.5 Arbetstidsreglerna

Riskbeskrivning

Frågan huruvida EU-direktivet är tillämpligt för röstmottagare, som har ett arvoderat uppdrag under en enda dag, har aktualiserats. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kom under våren 2024 överens med centrala parter om ett

tillfälligt undantag under EU-valet 2024.

För att leva upp till både vallagens krav på minimibemanning och arbetstidsreglerna skulle bemanningen, tekniskt sett, behöva utökas betydligt. Det skulle dessutom krävas djupgående förändringar i arbetssätt och arbetsuppgifter för de olika funktionerna i vallokalen. Ett permanent undantag behövs i samband med val.

Konsekvensbeskrivning

Valnämndens kansli ser en rad risker och sårbarheter och bedömer att många av riskerna äventyrar såväl valets genomförande som väljarnas förtroende för valets genomförande.

Förutsättningarna att bemanna upp organisationen vid den utökning som skulle krävas för att leva upp till arbetstidsdirektivets regler och att förändra organisationen bedöms innebära betydligt ökade kostnader och innebära stora svårigheter.

Trots att vi rekryterar fler röstmottagare skulle det innebära att det blir det färre röstmottagare som tjänstgör samtidigt. Det ökar säkerhetsriskerna i valet, handhavandefel, risk för att röstmottagarna inte kan ge god service till väljarna, med mera.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad		
Kontakter med HR centralt som arbetar för att ett undantag från reglerna		
Slutdatum 2024-05-31		
 Avslutad	I nuläget överbemannas valdistrikten för att kunna hantera situationen om inget undantag ges.	2024-09-06 När kansliet fick besked om undantaget från arbetstidsreglerna avbröts överbemanningen av distrikten. Överbemanningen hjälpte istället till att parera sena återbud.
Överbemanning		
Slutdatum 2024-05-31		
 Avslutad		
Skrivelse till kommunstyrelsen med information om riskerna för valets säkerhet och genomförande.		
Slutdatum 2024-02-29		

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Hemställa om kompletteringsbudget Slutdatum 2024-03-15	För det fall inget undantag ges kommer valnämnden behöva hemställa till kommunstyrelsen om en kompletteringsbudget på cirka 6,5 miljoner för att möjliggöra en ökad bemanning för att kunna genomföra valet.	2024-09-06 Någon hemställan om kompletteringsbudget blev aldrig aktuell då SKR och centrala parter kom överens om ett tillfälligt undantag från arbetstidsreglerna i samband med EU-valet.
 Pågående Följ upp utvärderingen av det tillfälliga undantaget från arbetstidsreglerna SKR och centrala parter fattade inför EU-valet 2024. Slutdatum 2024-12-31		2024-08-26 Frågan kommer följas upp under hösten 2024.

4.2.6 Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal

Hantera

Riskbeskrivning

Före, under och efter valet anställs lager- och logistikmedarbetare som packar, kör ut och hämtar hem det material som används i vallokaler och röstningslokaler. Samma personal används även för att hämta förtidsröster från samtliga röstningslokaler samt sortera rösterna utifrån valdistrikt. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Ett antal som erbjudits anställning hoppar av innan pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Arbetsbelastningen ökar och därmed även risken för ohälsosam stress om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt med personal, alternativt inte lyckas rekrytera tillräckligt effektiv och initiativtagande personal. Det kan vara svårt att fylla de vakanser som uppstår vid sena avhopp. Arbetsbelastningen på lager- och logistikansvarig ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta lager- och logistikmedarbetare innebär risk för valets genomförande vad gäller felaktigheter och brister i levererat material till vallokaler och röstningslokaler, säkerhetsrisker vid hämtning av förtidsröster samt att vi inte hinner med arbetsmomenten utifrån tidsplan.

4.3 Riskområde: Material och lager

4.3.1 Valmaterialet förstörs

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att materialet förstörs genom yttre påverkan, fukt, översvämning eller liknande

Konsekvensbeskrivning

Ju närmare valet desto högre är risken. Ytterst innebär risken att valets genomförande äventyras.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Kontinuerlig materialvård Slutdatum 2025-12-31	Kontrollera materialet kontinuerligt för att upptäcka sårbarheter	2024-09-06 Materialet kontrolleras löpande av lager- och logistikansvarig.
 Avslutad Säkerställ att lagrets säkerhet är tillräcklig Slutdatum 2025-12-31	Kontroll av säkerheten genomförs i början av 2024.	2024-08-26 Samverkan med enheten för säkerhet och beredskap på Stadsledningskontoret och olika typer av åtgärder för att stärka säkerheten vidtogs inför valet 2024. Inför valet 2026 kommer lagrets säkerhet ses över på nytt.
 Avslutad Genomför verksamhetsskyddsanalys Slutdatum 2024-03-31	Genomföra verksamhetsskyddsanalys för att säkerställa säkerheten i valets samtliga processer. Görs i aug-sept 2023.	2024-08-27 Verksamhetsskyddsanalys genomfördes för respektive process och gicks igenom tillsammans med enheten för säkerhet och beredskap på stadsledningskontoret. Kansliet genomförde även en scenario övning för att ytterligare stärka kansliets förmåga och beredskap i händelse av kris.

4.3.2 Att material förstörs i hanteringen

 Hantera

Riskbeskrivning

Efter att valet avslutats ska röstmottagarna iordningställa lokalen och ta hand om

överblivet material. Röstmottagarna är trötta efter en mycket lång arbetsdag och förstår inte alltid hur de ska hantera materialet.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen om materialet inte hanteras varsamt är att det inte går att återanvända, vilket innebär att valkansliet behöver köpa in nytt material, vilket i sin tur påverkar både den ekologiska och ekonomiska dimensionen.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Se över möjligheten att ha en ny funktion, Lokalkontakt Slutdatum 2024-12-31	Samverka med förvaltningar och bolag för att utreda möjligheten att ta fram en ny funktion, Lokalkontakt som ansvarar för iordningställande och återställande av lokalen samt omhändertagande av materialet.	2024-09-06 Frågan har samverkats med grundskoleförvaltningen som i dagsläget inte ser några möjlighet att stötta valnämndens verksamhet med detta. Frågan kommer fortsätta samverkas inför kommande val.
 Pågående Utse en person med särskilt ansvar för iordningställandet Slutdatum 2025-06-30	Ta fram tydligare riktlinjer och utse en person med särskilt ansvar för iordningställandet av lokalen.	2024-08-26 Fortsatta diskussioner förs med grundskoleförvaltningen. Uppföljningsmöte efter valet 2024 har genomförts och nytt möte planerat till februari 2025.

4.4 Riskområde: Informationspåverkan

4.4.1 Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda

 Hantera

Riskbeskrivning

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter, från främmande makt genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande till främmande makts fördel. Det kan till exempel handla om att försöka undergräva förtroendet för valets genomförande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan.

Möjliga syften med informationspåverkan vid val kan vara att undergräva förtroendet för demokratin och samhällets funktionalitet, att underminera sammanhållningen inom ett land, att påverka valresultatet till främmande makts fördel eller att påverka politiker och tjänstemän.

Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt.

Konsekvensbeskrivning

Att väljare får felaktig information och att det påverkar väljarnas beteende. Att förtroendet för valet äventyras.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Genomföra verksamhetsskyddsanalys Slutdatum 2024-05-31	Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt. Valkansliet ser ett behov av att fortsätta arbeta med säkerhetsfrågorna, både vad gäller våra interna processer men även i samarbete med andra delar av stadens verksamheter för att ha en god beredskap i händelse av kris samt att motverka desinformation. Upparbetade rutiner för proaktiv och förebyggande kommunikation i händelse av förlorat eller förstört valmaterial, röster och förtidsröster alternativt spridning av falska rykten minskar konsekvenserna av eventuella angrepp.	2024-09-06 Verksamhetsskyddsanalys har genomförts av kansliet och genomgått av enheten för säkerhet och beredskap på stadsledningskontoret. Det har även genomförts en scenarioövning med flera aktörer inom staden för att stärka valkansliets förmåga i händelse av kris.
 Avslutad Samverka med säkerhet och beredskap på SLK Slutdatum 2024-06-30	Starta upp samverkan med säkerhet och beredskap för att gå igenom verksamhetsskyddsanalys och planera säkerhetsarbetet inför valet 2024.	2024-09-06 Samverkan har genomförts inför valet 2024.
 Avslutad Samverkan med kommunikationsenheten på SLK Slutdatum 2024-12-31	Starta upp samverkan och planera samverkan kring kommunikation och kriskommunikation	2024-09-06 Samverkan har genomförts med olika delar av kommunikationsenheten på stadsledningskontoret inför valet. Utvärdering av samverkan kommer ske under kvartal 2.
 Avslutad Se över kommunikationsplan Slutdatum 2024-03-31		2024-08-26 Kommunikationsplanen från 2022 har setts över och uppdaterats.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Säkerställ att omvärldsbevakning genomförs Slutdatum 2024-06-17	Omvärldsbevakning, särskilt under valperioden, för att snabbt kunna agera om vi nås av uppgifter om desinformation eller vilseledning som kan påverka valets genomförande och förtroendet för detsamma.	2024-08-20 Samverkan med kommunikationsenheten på SLK och förvaltningen för demokrati och medborgarservice avseende omvärldsbevakning genomfördes i samband med EU-valet.

5 Samlad riskbild - Intern kontrollplan

5.1 Riskområde: Lokaler

5.1.1 Att vallokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vi inte finner tillräckligt med lokaler som är lämpliga som vallokaler i fråga om lokalisering och tillgänglighet samt som i övrigt lever upp till vallagens krav.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får placera fler valdistrikt i samma byggnad varpå trängsel och köer kan uppstå samt sämre arbetsmiljö för röstmottagarna. Väljarna får längre avstånd till vallokalen. I förlängningen risk att väljare avstår att rösta på grund av köbildning eller långa avstånd, och svårigheter att ta sig till vallokalen.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2024-09-13
Följ upp åtgärderna	Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.
Slutdatum 2024-12-31	

5.1.2 Att röstningslokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Förtidsröstningens nav är bibliotek och kulturhus. I och med vallagens krav på en röstningslokals utformning och valsedelsystemet samt den yta som behövs för att genomföra valet på ett tryggt och säkert sätt, är risken att det inte finns tillräckligt med utrymme eller lokaler att vara i.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får färre platser inom de kommunala verksamheterna där vi kan bedriva förtidsröstning. Att vi behöver hitta kommersiella eller tillfälliga lokaler som är dyra att förhyra. Att tillgängligheten i förtidsröstningen minskar för väljarna. Att väljare avstår från att rösta.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2024-12-31	2024-09-13 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.1.3 Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas

 Hantera

Riskbeskrivning

Valnämndens verksamhet har inför valen 2018 och 2022 utökats med många valdistrikt. Utökningen innebär behov av mer material för att kunna genomföra valet. Risken är att lagerlokalen inte räcker till för valnämndens verksamhet. En annan risk skulle kunna vara att uthyraren behöver lokalen för annat ändamål och att vi därför behöver omlokaliseras. Att arbetsmiljön i lokalen är för dålig för att lokalen ska kunna användas eller att lokalen blir obrukbar till följd av fukt eller översvämning. Därtill finns en risk att arbeten/projekt i lagrets närhet påverkar tillgängligheten till lagret, vilket skulle kunna leda till att vi behöver omlokalisera. Även en mer omfattande renovering av lagerlokalerna skulle kunna ge upphov till omlokalisering av hela eller delar av lagret.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får ett behov av en ny lokal. Risken ökar beroende på när behovet av ny lokal uppstår. Lagret har en hög säkerhetsklassning och kostnaderna för att hyra en annan lokal och att säkerställa säkerhetsnivån i lokalen skulle innebära betydligt högre än de kostnader vi har idag.

5.1.4 Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppnas på grund av att det saknas material eller att lokalansvarig inte är på plats och öppnar upp för röstmottagare alternativt att röstmottagarna inte hunnit möblera vallokalen i tid eller ställa i ordning valsedlarna.

Konsekvensbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppna i tid.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2024-12-31	2024-09-13 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.2 Riskområde: Personal

5.2.1 Valkansliet

 Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet är valnämndens ledningskansli och arbetar såväl strategiskt som operativt med att planera, organisera och genomföra valen. Valkansliet består av fyra tillsvidareanställda personer och utökas under valets förberedelser med personal. Mot bakgrund av kansliets litenhet finns det en inneboende risk och sårbarhet.

Under valperioden ökar arbetsbelastningen markant och risken för arbetsrelaterad ohälsa ökar.

Konsekvensbeskrivning

Om någon av kansliets ordinarie personal av någon anledning inte kan arbeta under förberedelseperioden får det stora konsekvenser. Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2024-12-31	2024-09-13 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.2.2 Kompetensförsörjning av valkansliet

 Acceptera

Riskbeskrivning

Valkansliet behöver rekrytera flera personer till kansliet inför varje val. Anställningarna löper över en period av ca 10 månader. Efter valets genomförande med visst efterarbete har valkansliet inte arbetsuppgifter för att sysselsätta alla som varit anställda. Detta innebär stor risk att dessa personer har andra arbeten när nästa

vaperiodl startar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Kansliets sårbarhet blir högre och belastningen på tillsvidareanställd personal ökar.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-08
Följ upp åtgärderna	Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.
Slutdatum 2023-12-31	

5.2.3 Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.

 Hantera

Riskbeskrivning

Vallagen stipulerar att det ska vara minst 4 röstmottagare i varje valdistrikt varav en är ordförande. För att få vara röstmottagare krävs att man har fått utbildning för uppdraget. Om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt många röstmottagare som är villiga att arbeta på valdagen finns ytterst en risk för valets genomförande. Det finns också en risk vi får många sena avhopp och vakanser som vi inte hinner fylla.

Konsekvensbeskrivning

Vi kan behöva dra ner på raster vilket leder till försämrad arbetsmiljö för röstmottagarna. Yttersta konsekvensen är att vi inte kan genomföra valet pga att det är för få personer som arbetar.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2024-09-13
Följ upp åtgärderna	Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.
Slutdatum 2024-12-31	

5.2.4 Kompetensförsörjning av timanställda

 Hantera

Riskbeskrivning

I varje röstningslokal ska det vara minst två röstmottagare närvarande hela tiden. I praktiken innebär det att minst tre personer behöver vara på plats om någon behöver gå ifrån. I och med den nya lagstiftningen som innebär att väljarna ska ta sina valsedlar fritt från insyn, en väljare åt gången, så behövs fler och tätare kontroller av valsedlarna. Bemanningen bör därför inte understiga fyra

röstmottagare på något ställe. Valkansliet rekryterade ca 200 personer för arbete i förtidsröstningen under ca 20 dagar. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Många som erbjudits anställning hoppar av innan eller under pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att fylla alla sena vakanser som uppstår. Arbetsbelastningen på kansliet och röstmottagarna ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta röstmottagare innebär risk för valets genomförande vad gäller säkerhet och förtroende. Ytterst kan vi behöva minska antalet röstningslokaler eller dess öppettider för att säkerställa att vi kan genomföra valet tryggt och säkert samt i enlighet med vallagens regler.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2024-12-31	2024-09-13 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.2.5 Arbetstidsreglerna

Riskbeskrivning

Frågan huruvida EU-direktivet är tillämpligt för röstmottagare, som har ett arvoderat uppdrag under en enda dag, har aktualiserats. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kom under våren 2024 överens med centrala parter om ett tillfälligt undantag under EU-valet 2024.

För att leva upp till både vallagens krav på minimibemanning och arbetstidsreglerna skulle bemanningen, tekniskt sett, behöva utökas betydligt. Det skulle dessutom krävas djupgående förändringar i arbetsätt och arbetsuppgifter för de olika funktionerna i vallokalen. Ett permanent undantag behövs i samband med val.

Konsekvensbeskrivning

Valnämndens kansli ser en rad risker och sårbarheter och bedömer att många av riskerna äventyrar såväl valets genomförande som väljarnas förtroende för valets genomförande.

Förutsättningarna att bemanna upp organisationen vid den utökning som skulle krävas för att leva upp till arbetstidsdirektivets regler och att förändra organisationen bedöms innebära betydligt ökade kostnader och innebära stora svårigheter.

Trots att vi rekryterar fler röstmottagare skulle det innebära att det blir det färre röstmottagare som tjänstgör samtidigt. Det ökar säkerhetsriskerna i valet, handhavandefel, risk för att röstmottagarna inte kan ge god service till väljarna, med mera.

5.2.6 Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal

Hantera

Riskbeskrivning

Före, under och efter valet anställs lager- och logistikmedarbetare som packar, kör ut och hämtar hem det material som används i vallokaler och röstningslokaler. Samma personal används även för att hämta förtidsröster från samtliga röstningslokaler samt sortera rösterna utifrån valdistrikt. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Ett antal som erbjudits anställning hoppar av innan pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Arbetsbelastningen ökar och därmed även risken för ohälsosam stress om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt med personal, alternativt inte lyckas rekrytera tillräckligt effektiv och initiativtagande personal. Det kan vara svårt att fylla de vakanser som uppstår vid sena avhopp. Arbetsbelastningen på lager- och logistikansvarig ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta lager- och logistikmedarbetare innebär risk för valets genomförande vad gäller felaktigheter och brister i levererat material till vallokaler och röstningslokaler, säkerhetsrisker vid hämtning av förtidsröster samt att vi inte hinner med arbetsmomenten utifrån tidsplan.

5.3 Riskområde: Material och lager

5.3.1 Valmaterialet förstörs

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att materialet förstörs genom yttre påverkan, fukt, översvämning eller liknande

Konsekvensbeskrivning

Ju närmare valet desto högre är risken. Ytterst innebär risken att valets genomförande äventyras.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Säkerställ att kontroller av materialet genomförs kontinuerligt. Slutdatum 2024-12-31	2024-09-13 Avstämning med lager- och logistikansvarig genomförs löpande.

5.3.2 Att material förstörs i hanteringen

 Hantera

Riskbeskrivning

Efter att valet avslutats ska röstmottagarna iordningställa lokalen och ta hand om överblivet material. Röstmottagarna är trötta efter en mycket lång arbetsdag och förstår inte alltid hur de ska hantera materialet.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen om materialet inte hanteras varsamt är att det inte går att återanvända, vilket innebär att valkansliet behöver köpa in nytt material, vilket i sin tur påverkar både den ekologiska och ekonomiska dimensionen.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2024-12-31	2024-09-13 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.4 Riskområde: Informationspåverkan

5.4.1 Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda

 Hantera

Riskbeskrivning

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter, från främmande makt genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande till främmande makts fördel. Det kan till exempel handla om att försöka undergräva förtroendet för valets genomförande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan.

Möjliga syften med informationspåverkan vid val kan vara att undergräva förtroendet för demokratin och samhällets funktionalitet, att underminera

sammanhållningen inom ett land, att påverka valresultatet till främmande makts fördel eller att påverka politiker och tjänstemän.

Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt.

Konsekvensbeskrivning

Att väljare får felaktig information och att det påverkar väljarnas beteende. Att förtroendet för valet äventyras.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad	2024-09-13
Följ upp åtgärderna	Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.
Slutdatum 2024-06-30	